

LPGGz

Landelijk Platform GGz

Landelijk Platform
cliënten- en
familieorganisaties in
de geestelijke
gezondheidszorg

Postadres:
Postbus 13223
3507 LE Utrecht
Bezoekadres:
Maliebaan 71-H
Utrecht

T (030) 236 37 65
F (030) 231 30 54
E info@platformggz.nl
I www.platformggz.nl

Postbank 1948735
KvK Utrecht 30213449

Herstel en Burgerschap: Wat vinden cliënten belangrijk?

Betreft: een samenvatting van vijf cliëntenconferenties,
in het kader van het project Herstel en Burgerschap

Datum: 17 november 2010

Beste RCO's en Platform Herstel en Burgerschap,

Bij deze bied ik u de belangrijkste punten aan, die vanuit de cliëntenconferenties
- in het kader van Herstel en Burgerschap - naar voren zijn gekomen.

Op verzoek van het Landelijke Platform GGz hebben vijf regionale cliëntenorganisaties, ieder in hun eigen regio, een conferentie Herstel en Burgerschap georganiseerd. In totaal hebben ongeveer 280 mensen deelgenomen voornamelijk vanuit cliëntencollectieven, zoals Cliëntenraden, cliënten- en familieorganisaties, cliënteninitiatieven, steunpunten ggz. Daarnaast waren er medewerkers van zorgaanbieders aanwezig en in mindere mate van gemeenten (zie paragraaf 2) zorgverzekeraars.

Tijdens de bijeenkomsten zijn drie thema's besproken: greep op je leven (herstelondersteunende zorg), meedoen (maatschappelijke steunsystemen) en aan het werk (arbeidstoeleiding).

Doel van de conferenties was informatie uitwisselen over de thema's en elkaar inspireren met onder andere goede praktijken. Daarnaast moest duidelijk worden wat de gezamenlijke agenda was: Wat hebben cliënten nodig? Wat kunnen we (in de regio) gaan aanpakken? Hoe organiseer je dat?

Over eigen kracht gesproken..

Iedere regionale cliëntenorganisatie heeft op haar eigen unieke wijze invulling gegeven aan bovenstaande doelstelling. Een tweetal voorbeelden:

- *AanZet heeft zorgorganisaties zoals zorgverzekeraars, zorgaanbieders en gemeente om de tafel gekregen, om ze te inspireren met verhalen vanuit cliëntenperspectief. De bijeenkomst is de start geworden van een estafette van Herstel en Burgerschap bijeenkomsten in het noorden van het land. De volgende bijeenkomst zal gaan over werk en wordt georganiseerd door VNN.*
- *ZOG-MH heeft tijdens de bijeenkomst op een toegankelijke manier een cliëntenraadpleging gedaan. Er is tijdens een workshop waarin werd gesproken over "mee doen", veel schriftelijke informatie verzameld over de ervaringen van cliënten met hun gemeente. De rapportage kunnen we de gemeenten in Midden Holland van harte aanraden om inspiratie uit op te doen.*

Dankwoord

Namens het Landelijk Platform GGz wil ik grote waardering uitspreken voor de manier waarop de vijf regionale organisaties in een zeer kort tijdsbestek hele mooie en zinvolle bijeenkomsten hebben neergezet. Hiervoor bedanken wij:

- Trimaran, bijeenkomst 29 juni in Hengelo
- RCO De Hoofdzaak, bijeenkomst 1 juli in Heiloo
- Conquest, bijeenkomst 13 juli in Eindhoven
- ZOG-MH, bijeenkomst 9 september in Gouda
- AanZet, bijeenkomst 23 september in Leeuwarden

Met vriendelijke groeten,

Elske ten Vergert
Projectmedewerker, LPGGz

LPGGz

Landelijk Platform GGz

Herstel en Burgerschap: Wat vinden cliënten belangrijk?

1 Meer inzet van ervaringsdeskundigen

Cliënten zijn het er over eens dat de inzet van ervaringsdeskundigen¹ enorm belangrijk is om de Eigen Regie op te pakken. Ervaringsdeskundigen bieden begrip en hoop (perspectief op herstel). In de bijeenkomsten zijn uiteenlopende functies benoemd, waarin ervaringsdeskundigheid kan worden ingezet: als hulpverlener, welzijnsmedewerker, cliëntenondersteuner, beleidsmedewerker en natuurlijk als adviseur bijvoorbeeld in de WMO-raad.

- Daarbij hoort: een basisopleiding (zoals TOED) en coaching op de werkvloer. (Modellen voor de inzet van ervaringsdeskundigen zijn in ontwikkeling: zie LIVE project².)
  - *Voorbeeld is de samenwerking tussen RCO de Hoofdzaak en GGZ NHN: RCO ondersteunt de ervaringswerkers en biedt intervisie.*

2 Mee doen in de samenleving

Signaal: ondanks dat ze structureel waren uitgenodigd, waren er weinig gemeenten vertegenwoordigd bij de conferenties. Veel cliënten(organisaties) voelen zich niet gehoord en serieus genomen door de gemeenten.

2.1 Gemeenten: zorg voor de bestuurlijke coördinatie van een (o)ggz netwerk

Signaal: er is overal behoefte aan een meer integraal aanbod van dagbesteding en re-integratie. Coördinatie en samenwerking zijn de sleutelwoorden.

- Gemeente: neem een coördinerende rol.
  - *In Den Haag is de gemeentelijke ambtenaar van DOCW de voorzitter van de stuurgroep van het MSS. De stuurgroep bewaakt de continuïteit, de koers en biedt zo nodig financiële middelen.*³
- Gemeenten en Zorgaanbieders: Werk samen met initiatieven vanuit de cliënten en familiewereld. *Denk aan: cliëntenondersteuning, dagbesteding, feedback op het gemeentelijk beleid (oggz-spiegel), WMO-raad (advies) en organiseren zelfhulp en lotgenotencontact.*
  - *(O)ggz Spiegel is een project waarbij Regionale Cliëntenorganisaties de ervaringen van cliënten toetsen en daarover in gesprek gaan met hun gemeenten.*⁴
- Zorg voor een goede sociale kaart van dagbesteding, re-integratie en werk-leertrajecten.
  - www.jekuntmeer.nl (Amsterdam, Den Haag, Utrecht, Zuid Holland Noord)
  - www.vraaghetlotte.nl (Overijssel)

¹ mensen die hun cliëntervaring (eigen verhaal van ziekte en herstel) functioneel inzetten in uiteenlopende functies (hun kennis kunnen overdragen)

² <http://www.trimbos.nl/nieuws/trimbos-nieuws/project-live-ondersteunt-inzet-ervaringsdeskundigheid>
² <http://www.trimbos.nl/nieuws/trimbos-nieuws/project-live-ondersteunt-inzet-ervaringsdeskundigheid>

³ Tussenrapportage Cliëntenmonitor Langdurende ggz en maatschappelijke steunsystemen. Anne Walraven en Nic Vos de Wael / Landelijk Platform GGz, Utrecht / 6 oktober 2010.

⁴ http://www.platformggz.nl/lpggz/projecten_2009_2012/o_ggzspiegel

LPGGz

Landelijk Platform GGz

2.2 Individuele cliëntondersteuning is noodzakelijk

- Onder andere het MSS Eindhoven kwam positief uit een onderzoek onder cliënten:
“De cliënten waarderen het laagdrempelige contact, wellicht zelfs meer dan de praktische ondersteuning. Hiermee hangt samen dat de kwartiermaker en ervaringsdeskundige snel bereikbaar zijn, snel hulp bieden en langdurig ondersteuning kunnen bieden, zolang de cliënt er behoefte aan heeft.”⁵

2.3 Anti-Stigma en voorlichting

Signaal: Veel cliënten ervaren (nog steeds) vooroordelen en uitsluiting, vaak in de vorm van een onvriendelijke bejegening. Er werd meerdere malen gewezen op het belang van een landelijke stigma campagne. (“Samen Sterk tegen Stigma” wordt nu opgezet.)

- Meer voorlichting vanuit de (o)ggz doelgroep tijdens de opleiding van artsen en hulpverleners.
- Meer bijscholing huisartsen, medewerkers instellingen en gemeenten (Cliënten Trainen Hulpverleners).

3 Aan het werk

Ook cliënten vinden dat werk, een opleiding of vrijwilligerswerk veel oplevert. Het biedt structuur, sociale contacten en toekomstperspectief. Toch zijn veel cliënten ook bang voor mogelijke gevolgen, zoals te veel stress, terugval, kwijtraken van je uitkering/inkomenszekerheid, te weinig ondersteuning en begrip als het even minder gaat, etc.

Volgens de re-integratiebureaus is er veel meer mogelijk in de ondersteuning dan de meeste cliënten denken. Jobcoaches zijn heel positief over de mogelijkheden en financiering van re-integratie trajecten voor cliënten uit de ggz en verslavingszorg, ook voor de groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

- Zorg voor laagdrempelige cliëntondersteuning, zodat cliënten op een veilige manier de (individuele) mogelijkheden kunnen verkennen om weer aan het werk te gaan.
- Werk met ervaringsdeskundige Jobcoaches. Zij winnen het vertrouwen van de cliënt én zijn aansprekende kwartiermakers bij bedrijven.
- Goede voorbeelden van re-integratie met behulp van ervaringsdeskundige jobcoaches:
  - www.gekopwerk.nl (Rotterdam)
  - www.jobfellows.nl (Heerlen)
  - www.keeswerkt.nl (Enschede)

---

⁵ Cliëntenmonitor Langdurende Zorg: Regionale rapportage ketensamenhang ggz. Maatschappelijke Steunsystemen Regio Eindhoven. Anne Walraven en Nic Vos de Wael / Landelijk Platform GGz, Utrecht / 15 juli 2010